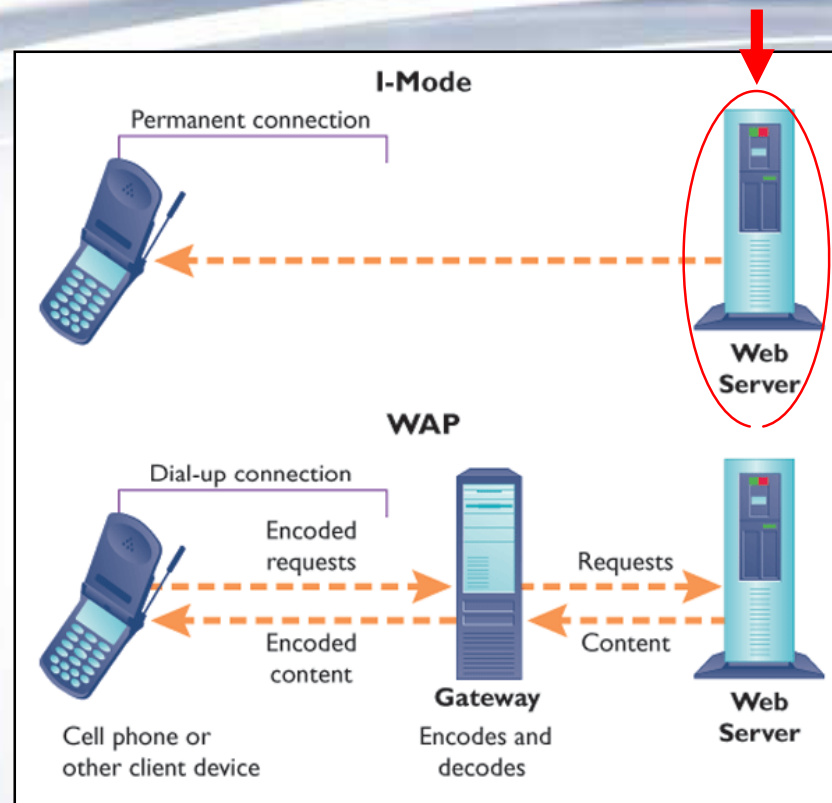

Wireless Application Protocol (WAP) versus I-mode

dr Siniša RANKOV, redovni profesor

Brankica Pažun, asistent

Dr Siniša RANKOV

1

План и програм рада за летњи семестар, школске 2013-14

Предмет: ЕЛЕКТРОНСКО ПОСЛОВАЊЕ

Обавезна литература:

1. Dave Chaffey, *E-Business and E-Commerce Management*, Pearson Educations, Harlow, 2007.
2. Efraim Turban, David King, Dennis Viehland, Jae Lee, *Electronic Commerce 2006: a managerial perspective*, Pearson Education, Upper Saddle River, 2006.
3. Kenneth C. Laudon, Carol Guercio Traver, *E-commerce: business, technology, society*, Pearson Educations, Boston, 2004.
4. Новаковић, Ј., *Електронско пословање*, Мегатренд, Београд, 2008.

Професор: Др Сениша РАНКОВ, презентација предавања: <http://www.megatrend.edu.rs>

Нед	Проф.др Сениша Ранков	Наставна јединица	предавања	Бр.часова предавања нед. по студ. групи
1.	Појам е-пословања и фактори који су условили развој е-пословања, дефиниције електронског пословања, дигитална економија, примена електронског пословања у домену науке и образовања (академске мреже, e_science grid computing)			4
2.	Користи од преласка са традиционалног на е-пословање, виртуелне организације, примери			4
3.	Појам инфраструктуре и управљање инфраструктуром е-пословања, СВИФТ стандарди, социјалне мреже (Facebook , Twitter ,...)			4
4.	Технологије е-пословања, СВИФТ поруке и модели плаћања, е-banking, системи плаћања			4
5.	Интернет, интранет, екстранет, интернет 2, WEB 2.0, СВИФТ технологија-налози и процеси мапирања, примери			4
6.	Xml, WEB портали, PMS системи и остале технологије е-пословања, СВИФТ мрежа и сервиси, примери			4
7.	Трендови информационих и комуникационих технологија			4
8.	Појам е-тржишта, главне компоненте и учесници, front-end, back-end, СВИФТ инфраструктура, размена порука на СВИФТ МРЕЖИ			4
9.	I колоквијум – поглавља:ДЕО I, ДЕО II, СВИФТ технологија, модели електронског пословања			4
10.	Модели е-трговине В2В, В2Р, Р2Р, трговина унутар компаније, примери			4
11.	Остали модели е-трговине:е-влада, m-трговина, е-образовање, примери			4
12.	Стратегије е-пословања			4
13.	Управљање ланцем понуда, MRP, MRPII, ERP i SPM системи и оптимизације			4
14.	Управљање односима с потрошачима, примери, Безбедносни аспект е-пословања и механизми заштите, криптографија, модели шифрирања			4
15.	II колоквијум – поглавља:ДЕО III, ДЕО IV, ДЕО V, ДЕО VI i СВИФТ технологија,развојне стратегије за апликације е-пословања, развој апликација према MSF оквиру			4
	укупно			60

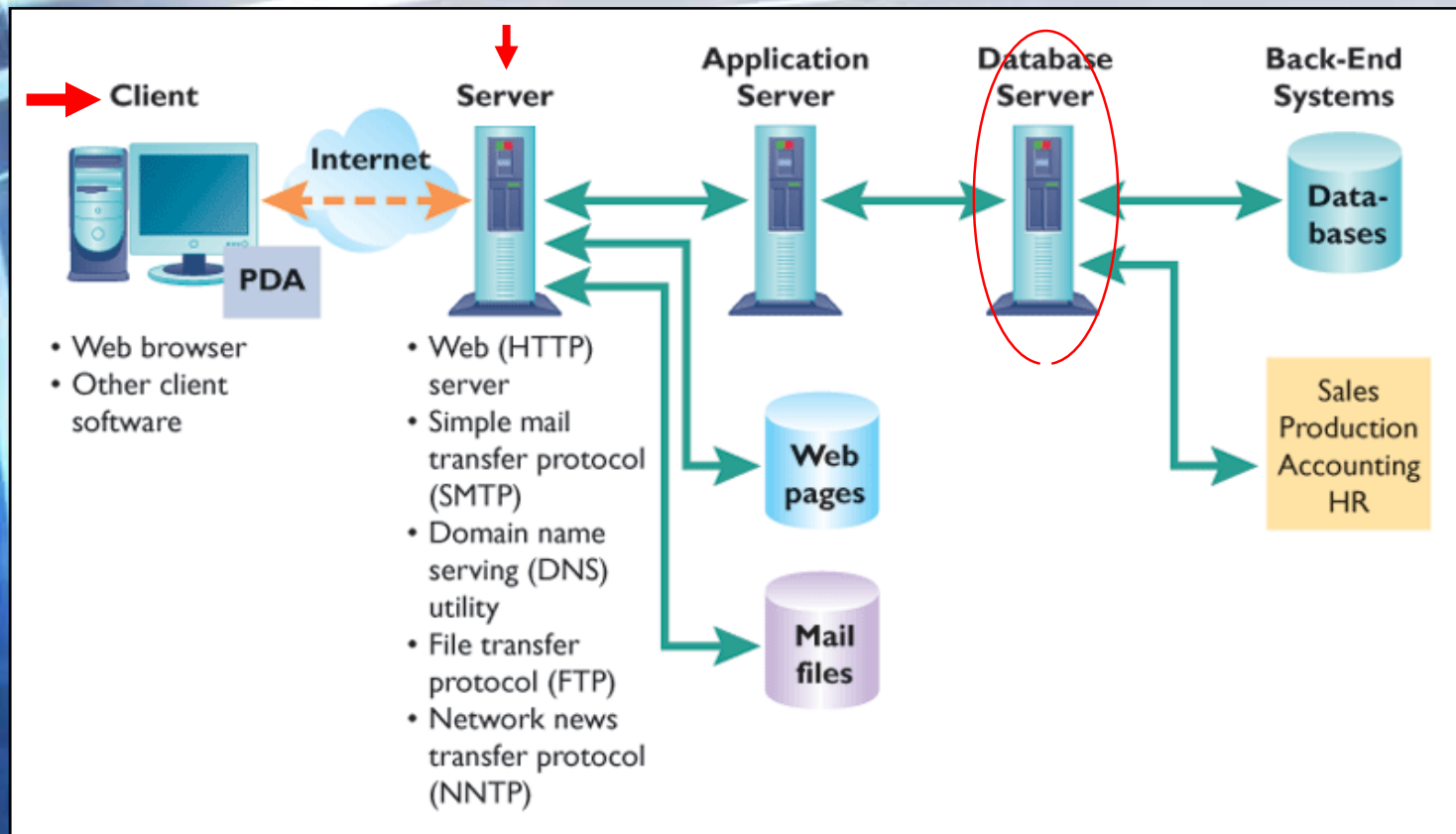
Неде-ља	ВЕЖБЕ	Наставна јединица	асистент:Бранкица Пажун	Бр.часова нед. по студ. групи
1.	Основе е-пословања; пројектовање и начин израде web страница, планирање и организовање садржаја web локације			2
2.	Појам статичких и динамичких web страница; израда web презентација, увод у HTML			2
3.	Израда web презентација, HTML, PSS			2
4.	Израда web презентација, HTML, PSS (наставак)			2
5.	Системи за управљање садржајем (PMS); системи за управљање web садржајима; платформе: mambo, joomla, drupal, postnuke			2
6.	Израда и одржавање вебсајта - систем joomla (могућности; основни елементи; неопходно окружење – инсталирање wamp сервера; појам база података; MySQL – импорт&експорт базе)			2
7.	Основе администрирања Joomla система: чеони и позадински приказ локације, палета менија, алатки, радни простор; администраторске функције на палети менија			2
8.	Припрема садржаја презентације: управљање секцијама, категоријама и чланцима; уређивање садржаја – чланака (WYSIWYG едитор)			2
9.	Менији и навигација (Menu manager), проширења (Extension manager), модули (уграђени, креирање произвољног HTML модула), шаблони (инсталирање, едитовање)			2
10.	Израда web локације школе/факултета помоћу система Joomla – пример 1			2
11.	Израда web локације за ресторан помоћу система Joomla - пример 2			2
12.	Презентације студената – одбрана семинарског рада (пример креирања сајта уз детаљну документацију)			2
13.	Презентације студената – одбрана семинарског рада (пример креирања сајта уз детаљну документацију)			2
14.	Презентације студената – одбрана семинарског рада (пример креирања сајта уз детаљну документацију)			2
15.	Сумирање резултата и договор за испит			2
	укупно			30

Slajdovi koji su dati u prezentaciji su samo za **INTERNU UPOTREBU.**

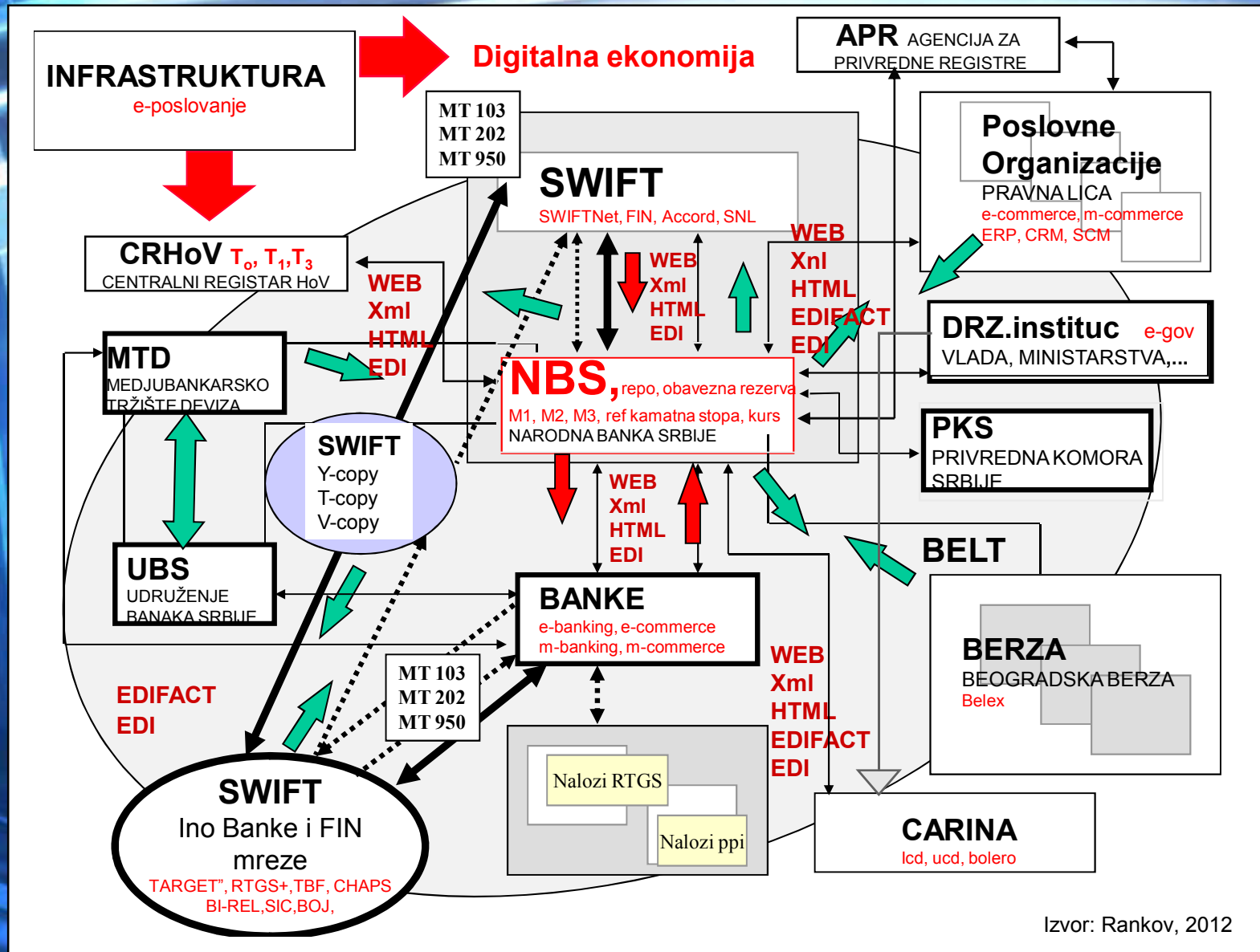
Namenjeni su studentima **MEGATREND UNIVERZITETA – FAKULTETA ZA POSLOVNE STUDIJE** za pripremu **kolokvijuma, ispita i seminarskih radova** iz predmeta **ELEKTRONSKO POSLOVANJE**.

Copyright© Zabranjeno je korišćenje materijala u smislu publikovanja, kopiranja ili preštampavanja bez prethodne pismene saglasnosti i odobrenja.

Tehnologija e-poslovanja na internetu

Digitalna ekonomija

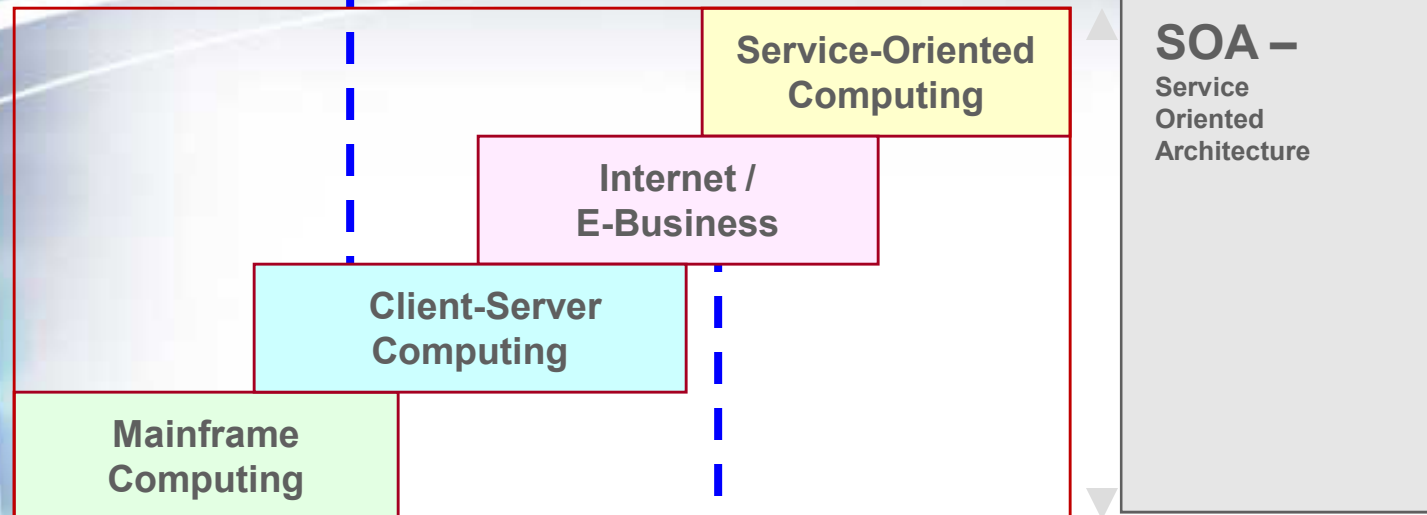
RAZVOJ INFORMACIONIH SISTEMA

1980's

1990's

2000's

2010's

Karakteristike perioda

- komercijalne aplikacije
- Proceduralni razvoj softvera od vrha do dna
- centralizovani računski sistemi
- Nedistribuirana obrada
- nastanak tehnologija na bazi pc

- klijent-server aplikacije
- razvoj orijentisan ka predmetu rada
- preduzeće-centralna kompjuterizacija
- internet umrežavanje
- aplikacije e-komercijalne

- web aplikacije
- web usluge & softverske komponente
- montiranje aplikacija u realnom vremenu
- brz razvoj i menadžment

- Povratak investicija
- Interoperabilnost
- Prilagodljivost
- Vreme kupovine
- Infrastruktura

Sadržaj

- 1. Deo I: Uvod u e-poslovanje**
- 2. Deo II: Infrastruktura i tehnologije e-poslovanja**
- 3. Deo III: E-tržište i modeli e-trgovine**
- 4. Deo IV: Strategije e-poslovanja, SCM i CRM**
- 5. Deo V: Bezbednost i zaštita e-poslovanja**
- 6. Deo VI: Aplikacije e-poslovanja**
- 7. Deo VII: SWIFT tehnologija**

DEO I : UVOD U e-POSLOVANJE		
1		Pojam e-poslovanja
	1.1	Cilj uvođenja e-poslovanja
	1.2	Tendencije u e-poslovanju
	1.3	Razvoj e-poslovanja
	1.4	E-poslovanje menja kvalitet života i način poslovanja
	1.5	Uticaj globalnih promena na e-poslovanje
	1.6	Porast prihoda ostvarenih putem e-poslovanja

DEO I:UVOD U E-POSLOVANJE

- **CILJEVI proučavanja:**
 1. **definisanje pojma** e-poslovanja;
 2. **objašnjenje tendencija i faza razvoja** e-poslovanja;
 3. **utvrđivanje odnosa** e-poslovanja i digitalne ekonomije;
 4. **objašnjenje faktora** koji su usloveli razvoj e-poslovanja;
 5. **objašnjenje koristi** koje nastaju prelaskom sa tradicionalnog na e-poslovanje.

Pojam e-poslovanja

1. **IBM:** „E-poslovanje je transformacija ključnih poslovnih procesa upotrebom **Internet tehnologija**”.
2. „E-poslovanje je razmena informacija **elektronskim putem** u okviru organizacije, kao i između organizacije i eksternih stejkholdera u cilju podržavanja kompletnog opsega poslovnih procesa”.
3. „E-poslovanje je korišćenje Interneta i drugih IT da bi se pospešila trgovina i poboljšale performanse organizacije”.
4. **E-poslovanje** može se definisati kao **obavljanje poslovnih operacija primenom savremenih ICT**. U poslednjih nekoliko godina popularno je koristiti termine koji počinju sa slovom **e** (**electronic** – elektronsko).

Cilj

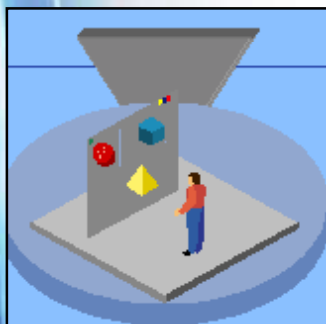
- Glavni **cilj** uvođenja e-poslovanja je poboljšanje **konkurentnosti organizacije** pomoću pravovremenih i inovativnih informacija i savremenih komunikacionih **tehnologija** u samoj organizaciji, ali i u vezama između organizacije i njenih poslovnih partnera i potrošača.

Tendencije u e-poslovanju

1. **povećana brzina** promene u poslovanju,
2. **smanjenje značaja** udaljenosti kao parametra u poslovanju,
3. **smanjenje vremenskih** disproporcija,
4. **globalno tržište,**
5. **veština upravljanja,**
6. značajne **promene odnosa** od prodavca ka kupcu,
7. **globalizacija** tržišta,
8. **otvorenost sistema,**
9. **interdisciplinarnost i**
10. **zaštita intelektualne svojine.**

Razvoj e-poslovanja

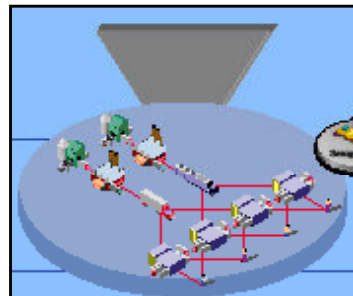
Prodaja, brzina, kvalitet

Web sajt
prezentacija

E-business I
kupovina i prodaja

E-business II
kupovina i prodaja
deljenje informacija

Intelligentni E-business
End to end
poslovni procesi
Cross Industry
Communities

izvor: Radenković, 2006

E-poslovanje menja kvalitet života i način poslovanja

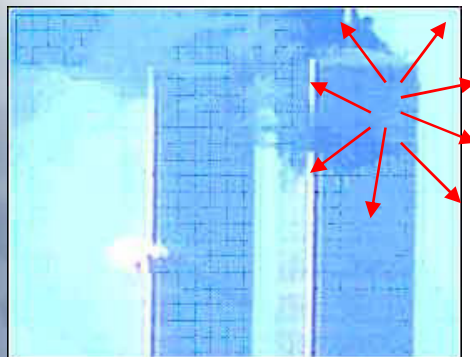
1. **povećava se efikasnost i i ekonomičnost rada,**
2. **smanjuju se svi troškovi,** jer su e-transakcije neuporedivo jeftinije,
3. **obavljanje poslova** više nije vezano za **lokaciju** na kojoj se nalazi sedište firme,
4. **radno vreme** više nije fiksno i transakcije se mogu obaviti tokom celog dana i svih dana u godini,
5. **plaćanje se obavlja e-novcem** i kupac iz bezbednosnih razloga, ne mora da drži kod sebe gotov novac.

Uticaj globalnih promena na e-poslovanje

Odmah nakon terorističkog napada na Njujork, online rezervacija avionskih karata doživela je drastičan pad. S druge strane cnn.com je imao trostruko više saobraćaja nego što je to ikada zabeleženo.

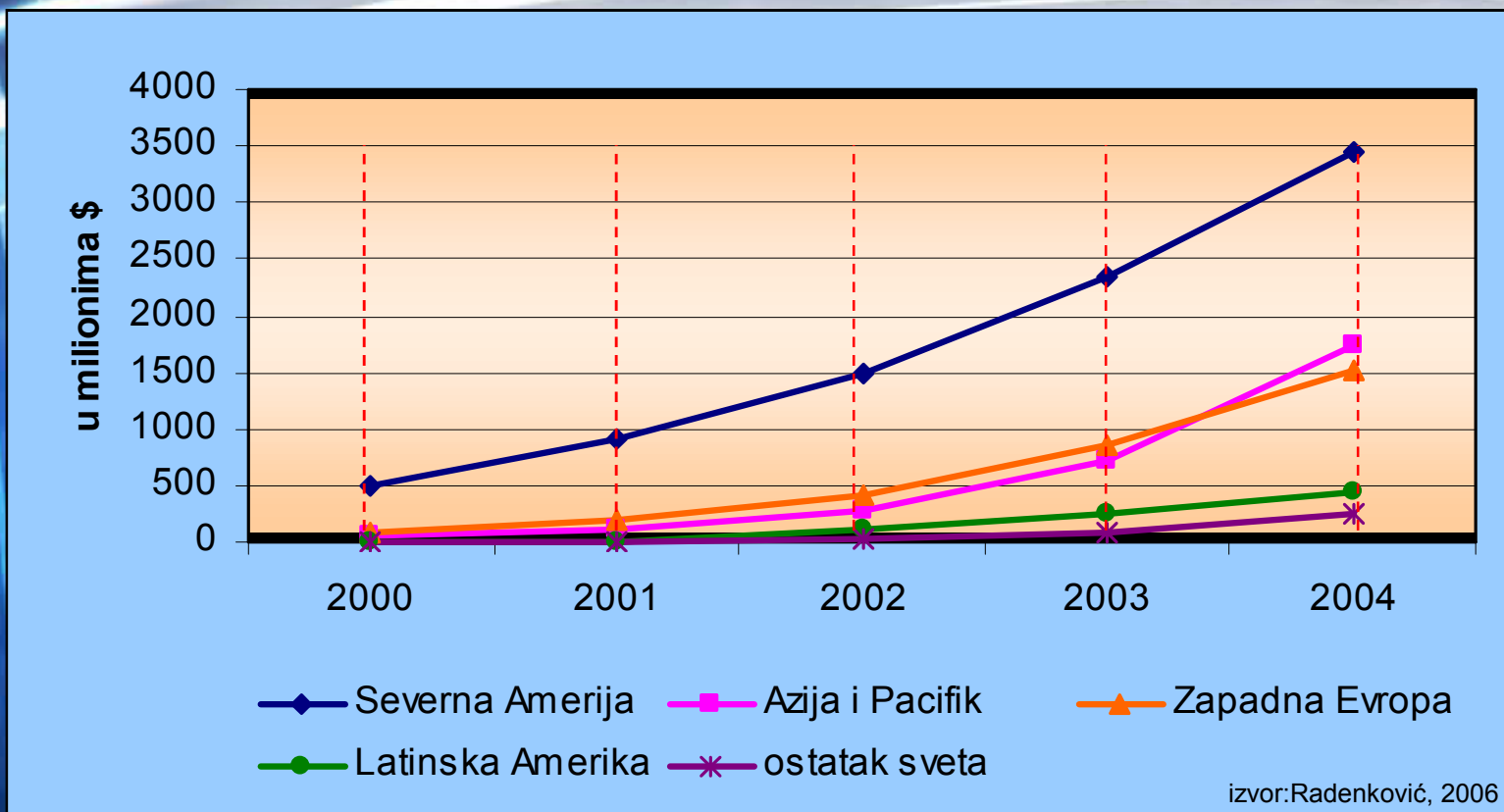
Značajan uticaj na obim e-poslovanja je učinila pojava antraksa.

Na budućnost **e-poslovanja** će značajno uticati mere koje će Američka administracija preduzimati u borbi protiv terorizma.

izvor:Radenković, 2006

Porast prihoda ostvarenih putem e-poslovanja

Pitanja za razmatranje

1	POJAM e-poslovanja
1	Navesti nekoliko definicija e-poslovanja
2	Koji je glavni cilj uvođenja e-poslovanja u organizacije
3	Navesti faze razvoja e-poslovanja
4	Kako glasi IBM-ova definicija e-poslovanja
5	Navesti bitne tendencije e-poslovanja
6	Na koje načine e-poslovanje menja kvalitet života i način poslovanja

2		Faktori koji su usloveli razvoj e-poslovanja
	2.1	Digitalna ekonomija
	2.2	Karakteristike globalne platforme
	2.3	Glavne karakteristike digitalne ekonomije
	2.4	Organizacija e-poslovanja

Digitalna ekonomija

- Pojam digitalna ekonomija se odnosi na ekonomiju koja se oslanja na digitalne tehnologije. **Digitalnu ekonomiju** pojedini autori nazivaju i

Internet ekonomija

nova ekonomija

Web ekonomija

- **Karakteristike globalne platforme** su:

1. **široka lepeza digitalnih proizvoda** – baze podataka, vesti i informacije, knjige, časopisi, TV i radio programi, filmovi, računarske igre, muzički CD-ovi i softver – koji se isporučuju preko digitalne infrastrukture širom sveta;
2. **potrošači i organizacije obavljaju finansijske transakcije elektronskim putem**, preko digitalnih valuta ili finansijskih tokena, pomoću umreženih računara ili mobilnih uređaja;
3. **integrisanje mikroprocesora i mrežnih kartica u fizičke proizvode** kao npr. aparate za domaćinstva i automobile.

Glavne karakteristike digitalne ekonomije

Oblast	Opis
Globalizacija	Globalna komunikacija i saradnja; globalno e-tržište.
Digitalni sistemi	Analogni sistemi su zamenjeni digitalnim (TV, telefon i ostali uređaji).
Brzina	Transakcije u realnom vremenu zahvaljujući digitalizovanim dokumentima, proizvodima i uslugama.
Informisanost	Iako se brzina prikupljanja i količina informacija povećava, inteligentni alati za pretraživanje pomažu korisnicima da brže nađu željene informacije.
Tržišta	Tradicionalna, fizička tržišta su zamenjena <i>online</i> tržištima; nova tržišta su stvorena; veći pritisak konkurencije.
Digitalizacija	Muzika, knjige, slike i drugi proizvodi su digitalizovani zbog brze i jeftine distribucije.
Poslovni modeli i procesi	Novi i poboljšani poslovni modeli i procesi stvaraju brojne mogućnosti za osnivanje novih kompanija i industrija. Poslovanje bez posredovanja i putem <i>cyber</i> posredovanja je u porastu.
Inovativnost	Digitalne i inovacije orjentisane ka Internetu su u brzom porastu. Odobrava se više patenata nego ranije.
Zastarevanje	Visoka inovativnost generiše visoku stopu zastarevanja proizvoda i usluga.
Nove mogućnosti	Nove mogućnosti se stvaraju u skoro svim aspektima poslovanja organizacija.
Prevare	Stvorio se novi vid kriminala – <i>cyber</i> kriminal.
Ratovi	Tradicionalni ratovi prelaze u <i>cyber</i> ratove.

izvor: Turban, Viehland, Lee, 2006, 2006

**ORGANIZACIJA
 ELEKTRONSKOG POSLOVANJA**

FABRIKE

Proizvodnja JIT
 Kontinuirano snabdevanje
 Planiranje proizvodnje
 Isporuka proizvoda i naplata

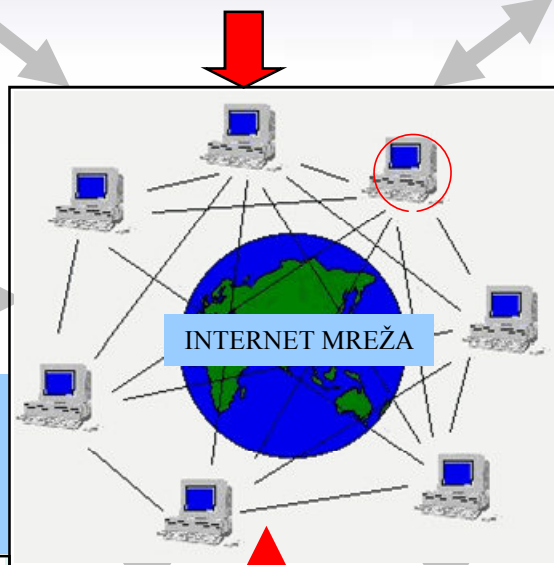

KUPCI
 On – line marketing
 Klijentski servisi
 B2P
 P2P
 EIBPP & EIPP
 Internet kupovine

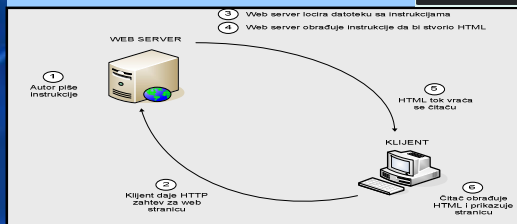
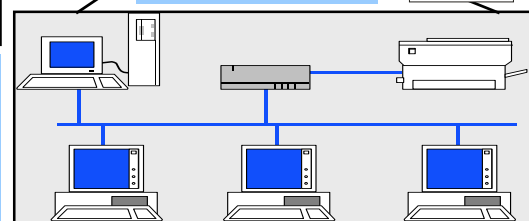

DOBAVLJAČI

Upravljanje lancem ponuda
 Nabavka
 Iporuka roba kupcima
 Naplata robe i usluga

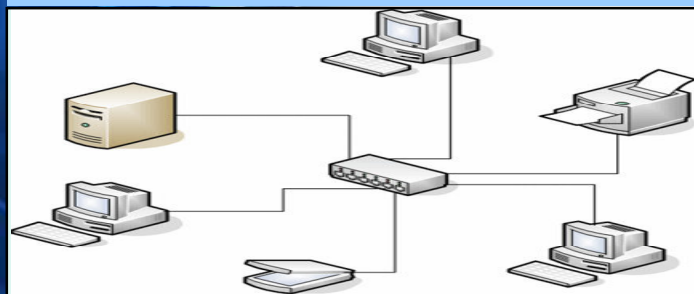

CB i BANKE

UDALJENE KANCELARIJE I RADNE GRUPE

Saradnja
 E-komunikacija
 Projektne i IT aktivnosti
 E-projekti

POSLOVNI PARTNERI

Kooperacija
 Timski projekti
 Konsultantske usluge i ugovaranje
 E-commerce

Izvor: Rankov, 2009
 Analogija: Laudon, 2004

Pitanja za razmatranje

2	FAKTORI KOJI SU USLOVILI RAZVOJ e-poslovanja
7	Navesti jedan od glavnih faktora razvoja e-poslovanja
8	Šta je digitalna ekonomija
9	Navesti karakteristike globalne platforme
10	Navesti glavne karakteristike digitalne revolucije
11	Navesti neke od pozitivnih posledica primene novih tehnologija u poslovanju
12	Šta je potrebno obezbediti u cilju realizacije efikasnijeg e-poslovanja

3		Koristi od prelaska sa tradicionalnog na e-poslovanje
	3.1	Koristi od uvođenja e-poslovanja
	3.2	Nemerljive koristi od uvođenja e-poslovanja
	3.3	Merljive koristi od uvođenja e-poslovanja

Koristi od uvođenja e-poslovanja

1. **smanjivanje ručnog rada** u ukupnim aktivnostima;
2. **porast produktivnosti rada**;
3. **smanjenje troškova** poslovanja;
4. **rast učešća visokoobrazovane** radne snage;
5. **smanjen početni kapital**;
6. **integracija** svetskog tržišta;
7. **efikasnost u poslovanju** i promena modela potrošnje;
8. promovisanje **individualnog preduzetništva**.

Nemerljive koristi

- **Nemerljive koristi** od uvođenja e-poslovanja teško je izraziti u novčanoj vrednosti, ali im je potrebno dati odgovarajući značaj koji se identifikuje kroz:
 1. **servis potrošača,**
 2. **internu obradu,**
 - brzu i preciznu obradu podataka,
 - arhiviranje velike količine podataka,
 - brzu razmenu podataka,
 - trenutni pristup informacijama,
 - automatizaciju,
 - podršku donošenju odluka,
 - akumulaciju znanja poslovnih sistema i
 - učenje na prethodnim iskustvima.
 3. **konkurentsku prednost.**

Merljive koristi

1. **Ušteda troškova i porast prihoda predstavljaju samo neke od mnogobrojnih mernih instrumenata korisnosti.**
2. **Uvođenjem e-poslovanja transakcije ne postaju besplatne, ali dolazi do sniženja troškova u nekoliko oblasti:**
 - **papir i poštanske provizije;**
 - **porast produktivnosti**, koja se postiže preorijentacijom zaposlenih na druge produktivnije aktivnosti;
 - **skladištenje** – e-poslovanje podržava proizvodnju u pravo vreme (JIT);
 - **manje povraćaja** – postiže se usmeravanjem ka određenim tipovima potrošača, kupovanjem proverenih proizvoda od strane potrošača;
 - **smanjeni troškovi isporuka** – u ovoj oblasti dolazi do snižavanja troškova zahvaljujući automatizaciji elektronskih transakcija, proveru statusa isporuke proizvoda, poboljšanjem trase kretanja isporuke i pronalaskom efektivnijeg alternativnog transporta.
3. **povećanje ostvarenog prihoda**
(firma ostvaruje povećanjem prodaje ili snižavanjem troškova prodaje, povećanjem proizvodnje i produktivnosti > se operativni profit)

Pitanja za razmatranje

3	KORISTI OD PRELASKA SA TRADICIONALNOG NA e-poslovanje
13	Koje su glavne koristi uvođenja e-poslovanja
14	Objasniti nemerljive koristi od uvođenja e-poslovanja
15	Šta je primarni cilj e-poslovanja
16	Šta se postiže uvođenjem interne obrade podataka u firmama
17	Navedi merljive koristi od e-poslovanja

4		Virtuelne organizacije
	4.1	Definicija virtuelne organizacije
	4.2	Rad zaposlenog na daljinu
	4.3	Virtuelne kancelarije
	4.4	Vrituelni timovi

Definicija virtuelne organizacije

Geografski razmeštene organizacije koje su povezane:

- zajedničkim interesima
- saradnju kroz međusobno nezavisne radne zadatke
- kroz prostor i vreme
- kroz organizacione granice
- maksimalna podrška ICT.

Virtuelne organizacije možemo organizovati:

1. **RAD ZAPOSLENOG NA DALJINU**
2. **VIRTUELNE KANCELARIJE**
3. **VIRTUELNI TIMOVI**

VRSTE virtuelnih organizacija - forme

1. **Telecommuting** – Zaposleni rade na lokaciji udaljenoj od uobičajenog radnog mesta, ali ne i isključivo od kuće. Koriste se računari i telekomunikaciona oprema kako bi se održavali kontakti između udaljenog radnog mesta i matične kancelarije
2. **Telecentri** – Ove udaljene kancelarije su locirane u zajednicama van glavnih gradova i obezbeđuju prostor i opremu zaposlenima koji im često nisu dostupni u obliku telecommuter
3. **Mobilno poslovanje** (mobile working) – Odnosi se na radno okruženje radnika koji zahtevaju odgovarajuću opremu, kao što su mobilni telefoni, bežični uređaji, laptop računari
4. **Hot desking** – Ovaj oblik podrazumeva ukidanje stalnih radnih mesta (desks) svim ili određenim zaposlenima. Kada pristižu, zaposlenima se dodeljuje radni sto, računar i na taj način omogućen im je pristup svojim dokumentima, fajlovima, aplikacijama i elektronskoj pošti
5. **Hoteling** – Oblik u kome klijent obezbeđuje "hot desk" za zaposlene virtuelne organizacije
6. **Virtuelni timovi** – Zaposleni saradjuju sa udaljenih lokacija koristeći elektronsku poštu, Intranet, videokonferencije

KLASIFIKACIJA virtuelnih organizacija

virtuelne organizacije	Virtuelni timovi	Virtuelni projekti	Privremene virtuelne organizacije	Trajne virtuelne organizacije
Oblast uticaja	Unutar organizacije ili organizacione jedinice	Kroz razne funkcije u organizaciji	Kroz čitavu organizaciju	Kroz čitavu organizaciju
Brojnost, karakteristike članova	Mala, lokalnog karaktera	Srednje veličine	Obično velika	Obično manja, mogućnost prilagodjavanja
Misija	Timovi na specifičnim trenutim zadacima	Rad predstavnika više organizacija na specifičnim projektima	Više funkcija reaguje na tržišnu priliku	Sve funkcije i potpuna funkcionalnost kao kod klasične radne organizacije
Dužina projekta	Trajno	Privremeno	Privremeno	Trajno
Upotreba IT	Povezanost, deljenje primenjenog znanja (e-mail, groupware)	Skladišta podataka (baze podataka, groupware)	Deljena infrastruktura (WAN, groupware)	Marketing i distribucioni kanali, zamena fizičke infrastrukture (web, intranet)

izvor:FON, laboratorija za EP

Jussi Okkonen, Performance of virtual organisations, Institute of Business Information Management, Tampere University of Technology

TIPOVI virtuelnih organizacija

Virtual broker - Ponudjena usluga je samo tržište. Bilo koji web portal je potencijalno virtuelno tržište. Većina tradicionalnih tržišta, kakvi su gradski tržni centri, tržište akcija i sl. je preuzelo virtuelnu formu

Virtual face - Virtual face virtuelna organizacija je alternativna prezentacija konvencionalne organizacije. Svoje poslovanje uglavnom zasniva na postojanju Interneta, a osnovna orijentacija joj je tradicionalna organizacija. Internet banking je često oblika "virtual face", usko povezan sa tradicionalnim bankarstvom. U ovakvom sistemu organizacija koja se nalazi u jezgri ima najveću odgovornost za implementaciju svih poslovnih ideja, čak i onih procesa koji se odvijaju u virtuelnom prostoru.

Star alliance - Star alliance se pojavljuju grupisanjem naizgled nepovezanih organizacija oko jedne ključne organizacije (organizacije „zvezde“). Ovaj oblik virtuelnog organizovanja je čest u mnogim oblastima u kojima se pojavljuju izvodjači i podizvodjači. Zvezda je ta koja gradi korporativni imidž, brend proizvoda i usluge koje će se nuditi kupcima.

Market alliance - se pojavljuje onda kada samo jedna organizacija upravlja odnosima sa kupcima. Ovaj oblik je prilično različit od zvezda alijanse, čak i pored velike strukturne sličnosti. Osnovna razlika je u tome što u zvezda alijansi, zvezda je odgovorna za upravljanje čitavom virtuelnom organizacijom, za razliku od Market alijanse, gde je centralna organizacija zadužena za aktivnosti prodaje i marketinga.

Co-alliance - Pojavljuju se kada dve ili više organizacija učestvuju podjednako u upravljanju virtuelnom organizacijom i odnosima sa kupcima. Primer ovakvih alijansi nastaje kada više proizvođača različitih, ali komplementarnih proizvoda na jednom tržištu saraduje radi ostvarenja ekonomske i koordinacione prednosti.

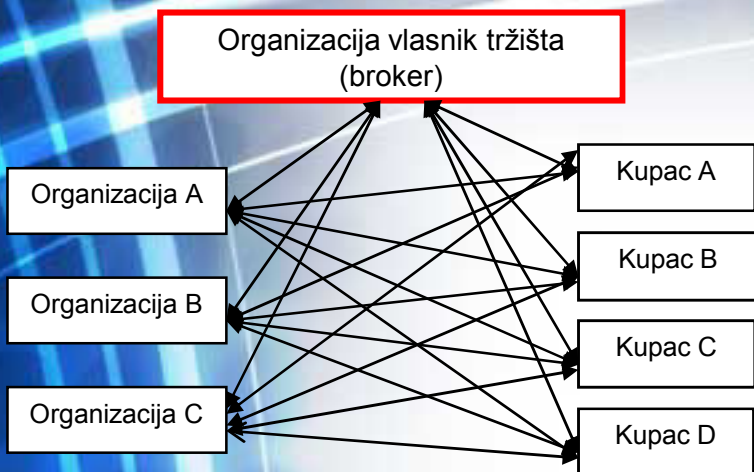
Value alliance - organizacije se udružuju u Value alliance onda kada se ostvaruje korist od integracije svog lanca vrednosti/nabavke. Ovaj tip alijanse se karakteriše time što svaki član lanca dodaje vrednost sekvencijalno. Kada kupac podnese narudžbinu jednom lancu, organizacija na kraju lanca će procesirati ovaj zahtev.

Parallel alliances - Česta su pojava kada dve ili više organizacija moraju raditi zajedno zato što su njihovi gotovi proizvodi međusobno zavisni. Ovo je čest slučaj kod softverskih i hardverskih kompanija, gde je, primera radi operativni sistem pisan za specifičnu vrstu procesora.

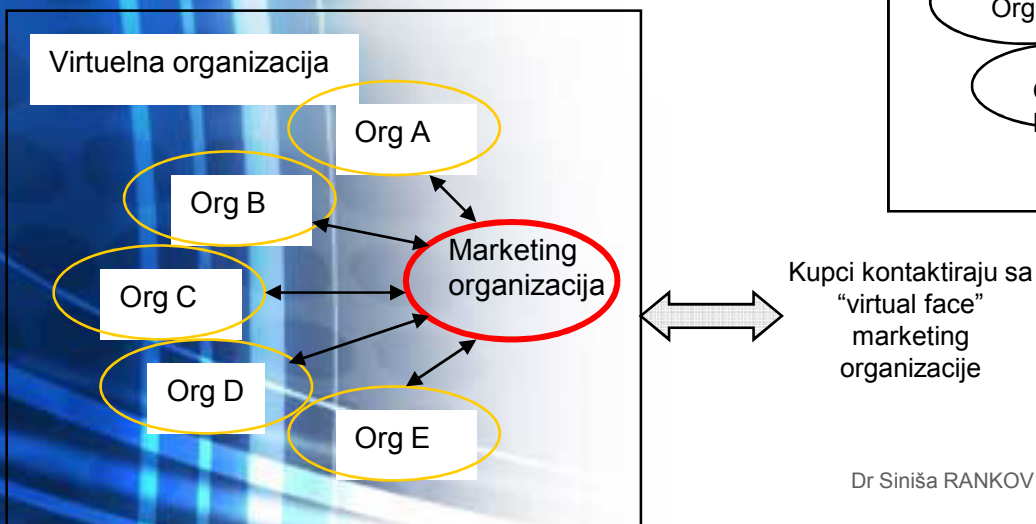
- 1. Virtual broker
- 2. Virtual face
- 3. Star alliances
- 4. Market alliances
- 5. Co-alliances
- 6. Value alliances
- 7. Parallel alliances

Istraživanje sprovedeno u School of MIS, Edith Cowan University, Perth, Western Australia dovelo je do sledeće tipizacije virtuelnih organizacija. Na osnovu ovog istraživanja došlo se do zaključka da postoji sedam tipova virtuelnih organizacija

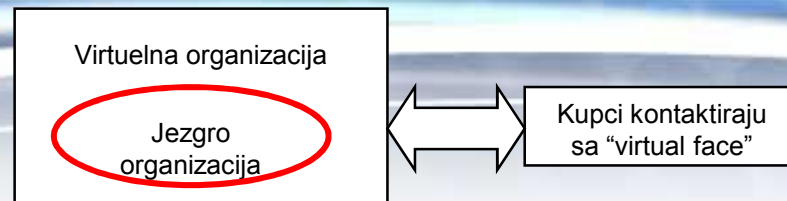
VIRTUAL BROKER

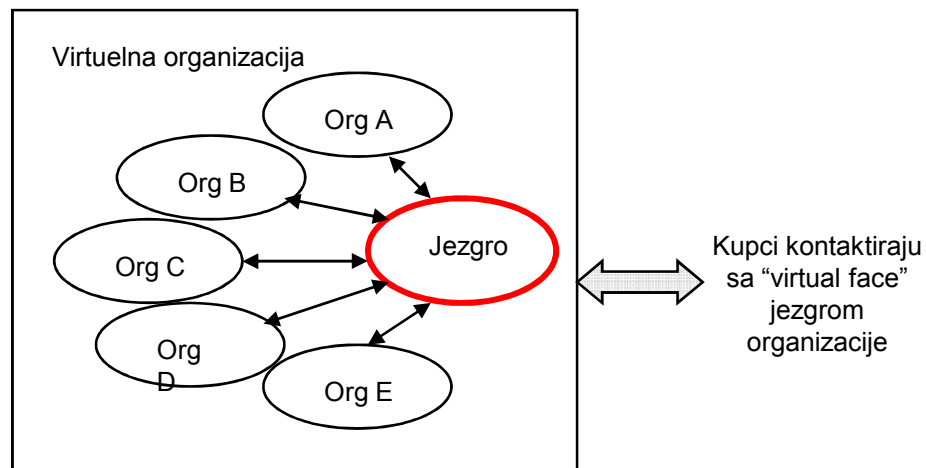
MARKET ALLIANCE

VIRTUAL FACE

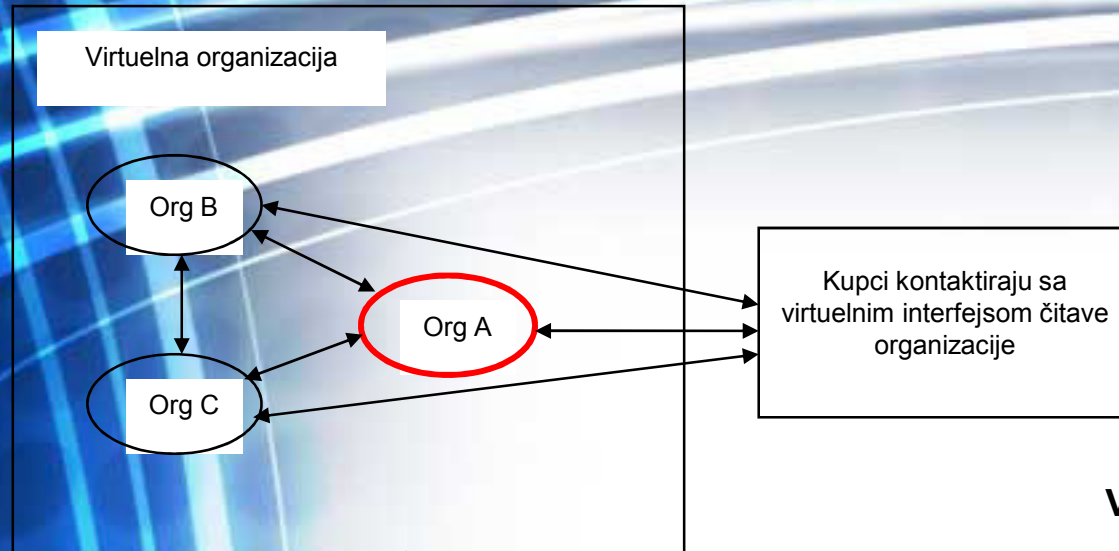

STAR ALLIANCE

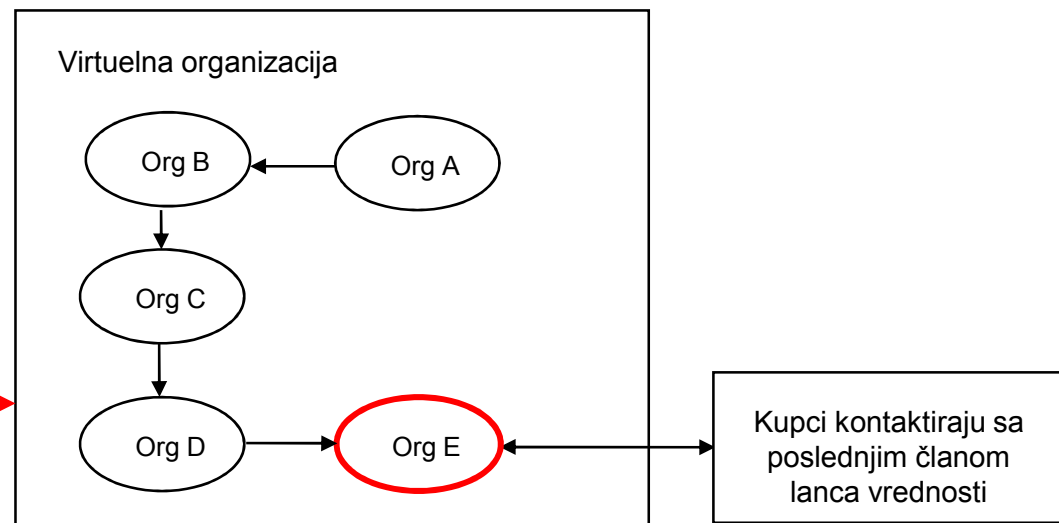

Dr Siniša RANKOV

CO - ALLIANCE

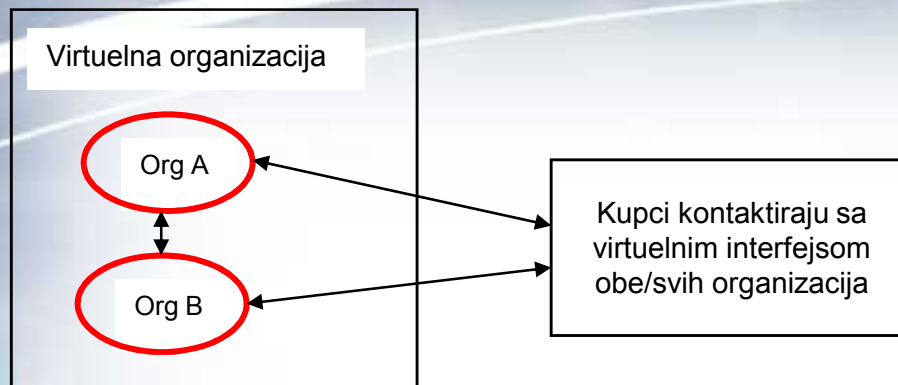
VALUE - ALLIANCE

- 1. Virtual broker
- 2. Virtual face
- 3. Star alliances
- 4. Market alliances
- **5. Co-alliances**
- **6. Value alliances**
- 7. Parallel alliances

Dr Siniša RANKOV

PARALLEL - ALLIANCE

PREDNOSTI VIRTUELNE ORGANIZACIJE

- prilagodljivost virtuelne organizacije nema granica,
- za uspeh je neophodno uzajamno poverenje, visoka tehnologija, težnja ka savršenom zadovoljenju kupca,
- deljenje resursa, kapaciteta, rizika, infrastrukture i troškova,
- brzina ulaženja u poslove,
- geografsko i stručno nadopunjavanje,
- da bi formirali virtuelnu organizaciju nije neophodno formirati novu pravnu strukturu,
- mogući oblici virtuelne organizacije: partnerstvo, joint venture, strateška alijansa, nova korporacija, odnos dobavljač - naručilac, kooperativni sporazum, licenca, franšizing, outsourcing, organizacioni web...
- virtuelna organizacija nema definisan vek egzistencije tj. može postojati vrlo kratko ili jako dugo, prema potrebi.

- 1. Virtual broker
- 2. Virtual face
- 3. Star alliances
- 4. Market alliances
- 5. Co-alliances
- 6. Value alliances
- **7. Parallel alliances**

Dr Siniša RANKOV

Prednosti virtuelnih organizacija

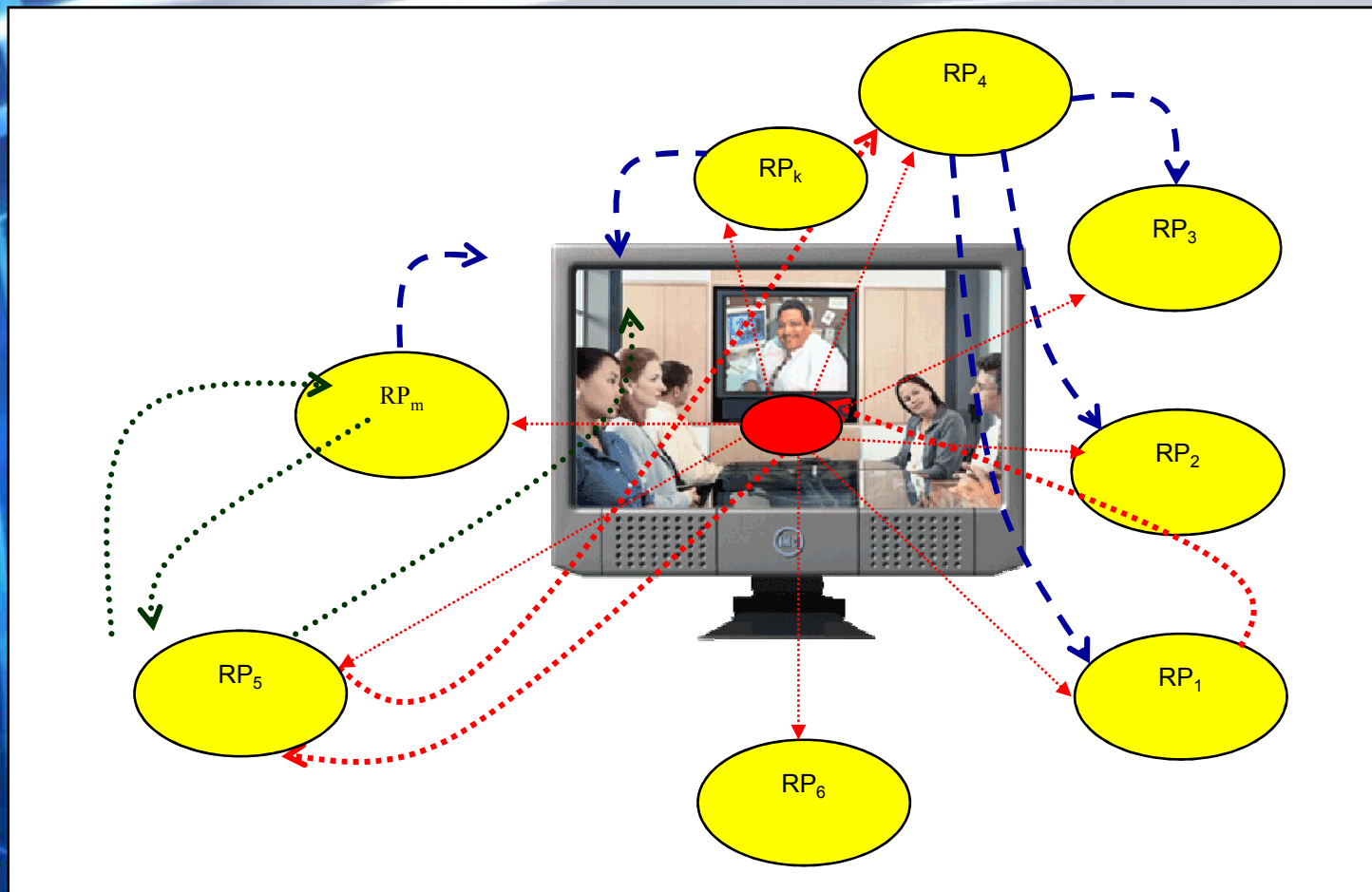
1. Omogućava angažovanje **najboljih stručnjaka**,
2. **Fleksibilna organizacija** lakše odgovara na promenljive zateve tržišta,
3. **Konkurentnost** između različitih privrednih jedinica,
4. **Povećanje produktivnosti**,
5. Pouzdanije i **zadovoljnije osoblje**,
6. **Fleksibilnost** u organizaciji rada zaposlenih,
7. **Povećanje produktivnosti** zaposlenih,
8. **Radni dan traje 24 časa**.

Rad zaposlenog na daljinu

Lokacija radnog mesta može biti:

- 1. kod kuće**, kada zaposleni upravljaju dinamikom rada i radnim vremenom, i obezbeđena su im sva tehnička sredstva,
- 2. kancelarije udaljene od sedišta organizacije**, gde zaposleni dele radni prostor, smanjuju vreme i troškove komunikacije,
- 3. mobilne kancelarije**, koje se primenjuju kod trgovačkih putnika,
- 4. kancelarije u kojoj se deli prostor** sa zaposlenima iz drugih organizacija.

Web video konferencija

RP-udaljeni link (remote place)

<http://www.teachict.com/gcse/theory/social/miniweb/images/training.gif> (last visit:20.07.2007.)

Dr Siniša RANKOV

Prednosti rada zaposlenog na daljinu

- **Prednosti za zaposlene** su:
 1. fleksibilno radno vreme,
 2. smanjeno vreme i troškovi putovanja,
 3. bolja koncentrisanost na poslovni zadatak,
 4. sloboda u organizovanju radnog dana.
- **Prednosti za poslodavce** su:
 1. povećanje produktivnosti,
 2. smanjeni troškovi poslovnog prostora,
 3. smanjen broj izostanaka sa posla npr. usled bolesti,
 4. lakše regrutovanje stranih državljana,
 5. fleksibilnost organizacije i
 6. nove poslovne prilike i mogućnosti.

Virtuelne kancelarije

Novi koncept organizacije kancelarija **primenjuje** se u:

1. kancelarijama kod rada zaposlenog na daljinu i
2. u klasičnim kancelarijama u preduzećima.

Kod virtuelnih kancelarija moguće je:

- zaposlenom svakog dana odrediti drugi sto, i omogućiti mu pristup e-pošti i računarskim podacima,
- da zaposleni veći deo radnog vremena provodi kod klijenta koristeći njegovu opremu i resurse,
- zaposlenima da se dodeljuje radni prostor kada dođu na posao po principu "prvi došao – prvi uslužen".

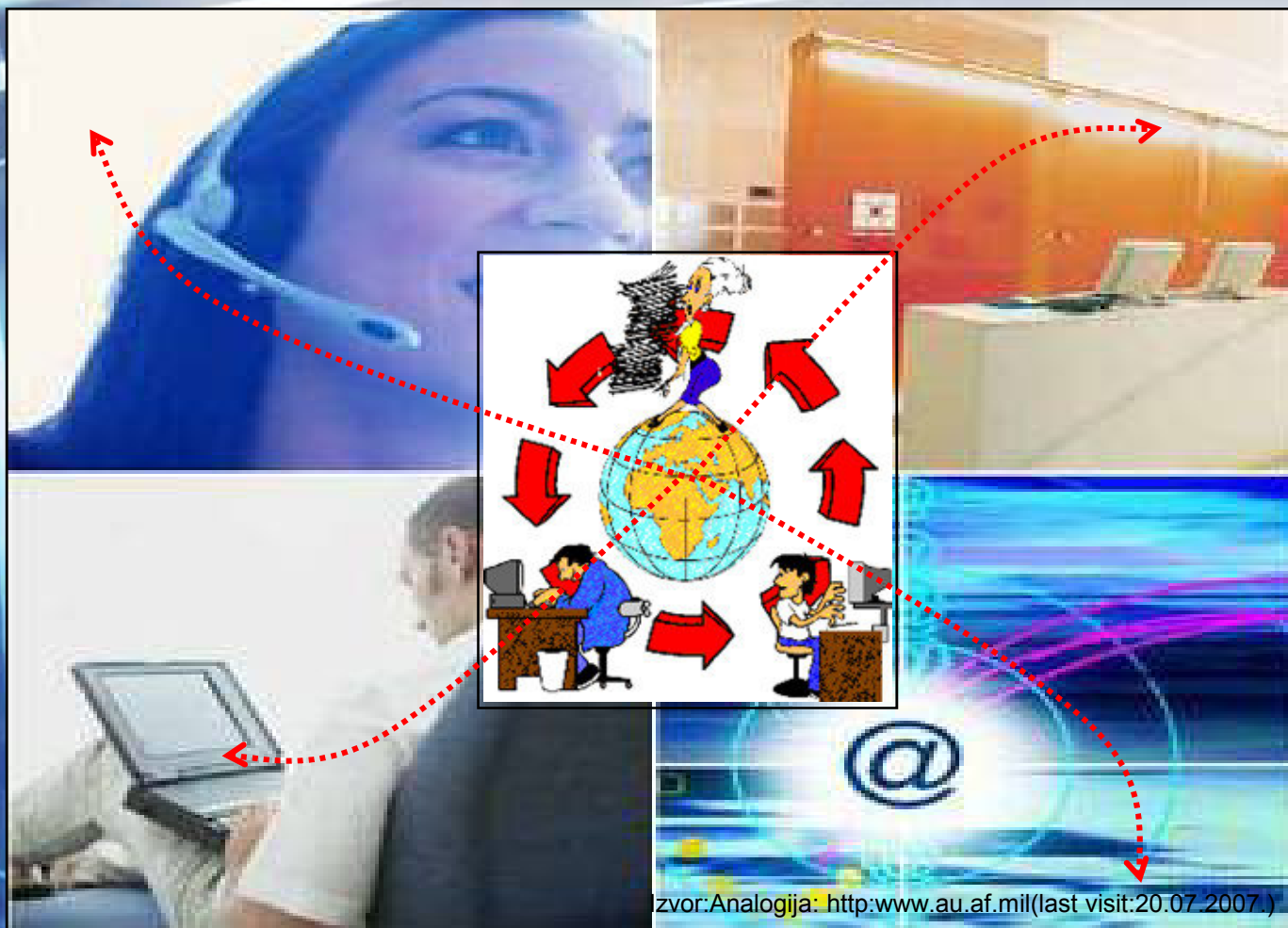
Virtuelne kancelarije - NIR

An example Virtual Research Community

The diagram illustrates a network of nodes representing a virtual research community. The nodes include Partner A, Partner B, Partner C, SME, and a Detector. Each node is represented by a building icon and a group of stick figures. The nodes are interconnected by lines, indicating communication or data flow. A red arrow points from the text 'VIRTUELNA KANCELARIJA partnera C' below to the 'Partner C' node in the diagram.

VIRTUELNA KANCELARIJA partnera C

Koncept virtuelne kancelarije

Virtuelna organizacija – koncepcije i ciljevi

- 1. Potreba za inovacijom u načinu rada** - Ova potreba je najčešće motivisana pritiskom konkurencije, zahtevima učesnika u organizaciji, kao i ostalim faktorima, kako bi se postigla veća produktivnost i poboljšanje kvaliteta. Uobičajeno je povećanje produktivnosti od 30%-50%, kao direktan rezultat uvođenja i implementiranja virtualne organizacije.
- 2. Globalizacija** – mnoge organizacije su konačno shvatile da postoji ogromna količina neiskorišćenog znanja, veština i sposobnosti širom sveta.
- 3. Mobilni radnici** – koncept virtualne organizacije može pomoći brojnim kompanijama koje zapošljavaju mobilne radnike, kao što su konsultanti, revizori, komercijalisti i serviseri.
- 4. Snižavanje troškova** – poboljšanje efikasnosti često podrazumeva redukovanje opštih troškova, kao što su troškovi imovine koja se koristi kod tradicionalnog radnog okruženja, ili redistribuiranje troškova na nekoliko fizički udaljenih lokacija.
- 5. Promene načina rada i stava zaposlenih** – kvalitet života je osnovni faktor koji će delimično uticati na donošenje odluke o prihvatanju posla, a delimično i o očuvanju kvaliteta rada. Poslodavci shvataju da se neka od osnovnih pitanja zaposlenih tiču balansa između posla i privatnog života, porodičnim zahtevima, lično ostvarenje i fleksibilnost.
- 6. Troškovi i problemi putovanja** – virtualne organizacije su rešenje problema transporta, neproduktivnog vremena, gužvi u saobraćaju, troškova goriva i uticaja vozila na životnu sredinu.

Softver

- Da bi se oformio **virtuelni tim**, potreban je softver koji će integrisati i sprovesti virtuelne interakcije članova tima.
- Jedan od najpopularnijih softverskih sistema je **E-room**. To je *Web* aplikacija namenjena digitalnom radu koja omogućava rad timu na istom projektu i pruža odgovarajuće administrativne i radne alate.
- Softverski preduslovi za korišćenje **eRoom.net**-a su standardni računar i *Web* čitač. Cena licence zavisi od broja korisnika i veličine prostora na hard disku *Web* servera *eRoom.net*-a.

Virtuelne organizacije:

- Bez granica
- Deljenje znanja
- Mreža nezavisnih organizacija
- Geografska udaljenost
- Učestalo menjanje članova
- Bez hijerarhije – jednakost članova
- Bazirana na informacionoj tehnologiji
- Komplementarne kompetencije

E-room

documentum | eRoom

My eRooms > TeamProject

map search tasks X

TeamProject

- * Start Here
- Archive
- Issues Tracker
- Meeting Tracker
- Project Deliverables
- Project Managers Forum
- Project Plan
- Project Reference
- Project Schedules
- Project Status
- Team Forum
- Recycle Bin

TeamProject edit

an eRoom created on 10 Feb 03

create search meetings & events members

Status On Schedule

Team Project Workplace: This eRoom workplace provides a project management framework for sharing information, executing against a project schedule, and meeting project deliverable milestones in the context of a product development process.

* Start Here Project Plan Project Deliverables Project Reference Archive

Project Status Issues Tracker Team Forum Meeting Tracker Recycle Bin

Your Hidden Items

Project Managers Forum Project Schedules

create add file mark read commands

Announcements add an announcement

Izvor: <http://www.eroom.net>

Timski projekat

Virtuelni timovi

- Nastaju zbog nerutinskih poslova za koje organizacije nemaju osposobljene stručnjake.
- Formiraju se timovi stručnjaka, koji mogu biti fizički udaljeni.
- Fleksibilni na promenljive uslove u okruženju.
- Imaju komplementarne veštine i nezavisne ciljeve, čine ih zaposleni koji rade kod kuće i male grupe u kancelarijama.

Vrste virtuelnih timova:

1. timovi za razvoj projekata ili proizvoda,
2. radni ili proizvodni tim,
3. servis timovi,
4. upravljački timovi,
5. akcioni timovi...

Prednosti virtuelnih timova

1. **velika prilagodljivost novim situacijama**, bez obzira na njihovu lociranost,
2. **smanjenje troškova** i vremena,
3. **smanjenje birokratije**, pri čemu se članovi tima potpunije posvećuju projektnom cilju,
4. **povećanje efektivnosti**, jer su prvenstveno fokusirani na rezultate, a ne na same procedure koje do njih dovode,
5. **češći sastanci** koji se oslanjaju na tehnologiju za procese diskutovanja i donošenja odluka.

Nedostaci virtuelnih timova

- nedostatak fizičke, "humane" interakcije,
- poteškoće u ostvarivanju međusobnog poverenja između članova tima :

različiti jezik

kulturno nasleđe

vremenske zone

individualni stilovi rada članova tima

- članovi obično imaju više uloga nego u klasičnim timovima, što zahteva veći stepen eksplicitnosti i fleksibilnosti, a zbog dinamičnosti procesa rada.

Pitanja za razmatranje

4	Virtuelne organizacije
18	Navedite definiciju, ilustrujte organizaciju i objasnite model virtuelne organizacije
19	Objasnite virtuelni model rada zaposlenog na daljinu
20	Objasnite model virtuelne kancelarije
21	Definišite i objasnite model virtuelnih timova

		DEO I : UVOD U e-POSLOVANJE – REKAPITULACIJA PITANJA
1		Pojam e-poslovanja
	1.1	Cilj uvođenja e-poslovanja
	1.2	Tendencije u e-poslovanju
	1.3	Razvoj e-poslovanja
	1.4	E-poslovanje menja kvalitet života i način poslovanja
	1.5	Uticaj globalnih promena na e-poslovanje
	1.6	Porast prihoda ostvarenih putem e-poslovanja
2		Faktori koji su usloveli razvoj e-poslovanja
	2.1	Digitalna ekonomija
	2.2	Karakteristike globalne platforme
	2.3	Glavne karakteristike digitalne ekonomije
	2.4	Organizacija e-poslovanja
3		Koristi od prelaska sa tradicionalnog na e-poslovanje
	3.1	Koristi od uvođenja e-poslovanja
	3.2	Nemerljive koristi od uvođenja e-poslovanja
	3.3	Merljive koristi od uvođenja e-poslovanja
4		Virtuelne organizacije
	4.1	Definicija, organizacija i modeli virtuelne organizacije
	4.2	Virtuelni model rada zaposlenog na daljinu
	4.3	Objasnite model virtuelne kancelarije
	4.4	Definišite i objasnite model virtuelnih timova